

5. Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами Закон України; Перелік від 12.12.2019 № 376-IX

6. Про Національний реєстр викидів та перенесення забруднювачів Закон України; Перелік від 20.09.2022 № 2614-IX

7. Килівник А. Правові проблеми зміни клімату в умовах воєнних дій на території України Актуальні питання розвитку юридичної науки та практики: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (12 травня 2022 року) / За заг. ред. д.ю.н., акад. НАПрН України О.П. Орлюк, к.ю.н., доц. Г.З Остапенко, к.ю.н. А.В. Айдинян. К., 2022. 389 с.

ЗМІНИ ЯКОСТІ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ ДО ТА ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ У МІСТІ КИЇВ

Казодаєв І.Г., ст.,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

Атмосферне повітря – один з основних життєво важливих елементів навколишнього природного середовища, який є необхідною фізичною і біологічною умовою існування людини та джерелом життя на Землі. Від його якості залежить здоров'я людини. Атмосферне повітря також має важливе економічне значення. Проте водночас спостерігається постійне зростання негативного антропогенного впливу на атмосферне повітря. Масштаби забруднення атмосферного повітря набули загрозливого характеру не лише для здоров'я людини, а й для озонового шару, погоди та клімату нашої планети.

На території Києва проживає до 2.8 мільйона людей, які за жахливими обставинами потрапили під вплив воєнних дій в Україні. Повітря — життєво важливий компонент довкілля (навколишнього природного середовища) і звісно те чим люди дихають усе життя, тож є неймовірно доречним слідкувати за станом якості повітря, особливо під небезпекою забруднень, які можуть траплятись під час військових дій.

Проблема загострюється також унаслідок відсутності приділення в Україні належної уваги питанням якості атмосферного повітря та й екології загалом, що, у свою чергу, також призвело до недосконалості чинного законодавства. Значна частина нормативних актів, що стосуються питань якості атмосферного повітря, діють ще з радянських часів.

Щороку 9 мільйонів людей з усього світу помирає через забруднене повітря. В Україні рівень смертності від забрудненого повітря найбільший у світі – 120 смертей на 100 тисяч населення . Також, за повідомленням ВООЗ, забруднене повітря спричиняє кожен третій інсульт, рак легень та хвороби серця.

Вкрай необхідна річ – моніторити за якістю повітря. Це дозволяє порівнювати показники з показниками минулих років; спостерігати, аналізувати, прогнозувати і застерігати від непогоди, забруднень тощо.

Моніторити за атмосферним повітрям можна через відповідні сайти, які в свою чергу отримують інформацію через пости моніторингу. Стационарний пост моніторингу безперервно фіксує та реєструє забруднювальні речовини для виявлення довготривалих змін вмісту найбільш поширених із них – пилу, вуглецю, діоксиду сірки, оксиду азоту, формальдегіду, бензопірену та свинцю.

Внаслідок бойових дій на всій території України постраждали не тільки люди, але й навколишнє природне середовище. Через ракетні удари, падіння авіабомб та мінування площ порушилась не тільки повітря, але і його якісний склад.

Токсичні речовини, такі як чадний, бурий та вуглекислий газ, азот, оксиди сірки та водяна пара, попадають у повітря і можуть суцільно забруднювати навколишнє середовище. Хімічні елементи потрапляють атмосферне повітря і можуть розноситись на великі ділянки земної поверхні.

Попри війну сезонні тенденції мало змінилися: протягом порівнюваного періоду можна спостерігати високі показники забруднення повітря фракціями PM2.5 навесні і різке падіння в травні. Проте маємо й відмінність: якщо у 2021 році найвищі значення PM2.5 часом перевищували гранично допустимі, то у воєнний час вони не перетинають цю межу.

Література

1. <https://yur-gazeta.com/publications/practice/ekologichne-pravo-turistichne-pravo/yakist-atmosfernogo-povitrya-za-evropeyskimi-standartami.html>
2. <https://www.saveecobot.com/>
3. https://ecoclubrivne.org/air_quality_monitoring_post/

ВПЛИВ ТРАНСПОРТУ НА ЗМІНУ КЛІМАТУ

Калюжна Ю.С., к.т.н., доц., Ботвич А.С., бак.,

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків,

Україна

uskalmikova@gmail.com

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Транспорт спричинює велике екологічне навантаження на повітря, земельні, водні ресурси, біорізноманіття, що впливає на зміну клімату, екосистеми загалом та здоров'я населення. Основними видами впливу транспорту на довкілля є: викиди відпрацьованих газів; відходи від експлуатації транспорту (злив технологічних рідин, мікрочастинки шин, побутові відходи тощо); електромагнітне колювання; забруднення водних об'єктів внаслідок експлуатації морського та річкового транспорту; руйнація природних ландшафтів, зменшення